

Naziv kolegija	Srednja Europa u srednjem vijeku				
Opći podaci					
Studijski program	preddiplomski studij povijesti			Godina	3.
Ime nositelja kolegija	dr. sc. Ivan Jurković, doc.				
Status kolegija		Obvezatan	X	Izborni	
Bodovna vrijednost i način izvođenja nastave					
		Zimski semestar	Ljetni semestar		
ECTS koeficijent opterećenja studenta	4				
Broj sati po semestru	45				
Ciljevi kolegija					
<p>Temeljni cilj ovog kolegija je upoznati studente s povijesnim razvitkom prostora Srednje Europe, od kasnoantičkog doba do prodora Osmanlija na to područje. U funkcionalnom smislu je cilj osposobiti studente da sagledaju opću sliku povijesnih zbivanja i procesa tog prostora kao primjer regionalne povijesti, koja obuhvaća dijelove više nacionalnih povijesti.</p> <p>Ciljevi u terminima očekivanih rezultata: Studenti će nakon odslušanog kolegija u ovom semestru biti osposobljeni za: pravilno definiranje i uporabu temeljnih pojmova vezanih uz srednjovjekovlje Srednje Europe; razvijanje vještina prepoznavanja i analiziranja kvalitativnih, osobito političkih i kulturološko-historijskih procesa razvoja srednjoeuropskih zemalja (prostor modernih država: Poljska, Češka, Austrija/Njemačka, Slovenija, Mađarska, Slovačka) u srednjem vijeku; razvijanje vještina stručnog interpretiranja političke, vojne, gospodarske, društvene, vjerske, kulturne problematike srednjovjekovlja zemalja Srednje Europe.</p>					
Sadržaj kolegija					
<p>Kolegij uključuje sljedeće sadržaje: Uvod: Metodološki pristup. Razvojni preduvjeti. Pojam raznorodnosti i procesi društvenog spajanja. Društveni i politički prostor srednjoeuropskog srednjovjekovlja. Narodnosno ustrojstvo. Germansko-slavensko-romanski dodiri. "Rubna područja" i sustavi veza; Rani srednji vijek. Stari Slaveni i Germani – njihova društvena uređenja i seobe na prostoru Srednje Europe. Avari i Ugri u Panonskoj nizini. Slavenski dodiri s romanskim svijetom. Formiranje državnih zajednica. Era karolinške ekspanzije i "renesanse". Svetorimsko Njemačko Carstvo vis-a-vis slavenskih i ugarske državne tvorevine. Borba za investituru – razdoblje konačne emancipacije srednjoeuropskih srednjovjekovnih država; Kršćanska Europa i srednjoeuropski narodi: Stare vjere. Primanje kršćanstva. Djelatnost Ćirila i Metoda. Glagoljica i slavenska liturgija. Slavenska kultura i graditeljstvo. Pokrštenje zadnjega poganskog naroda Srednje Europe – Ugri, sv. Stjepan i sv. Gelert. Benediktinci Akvilejske patrijaršije i Salzburške nadbiskupije te umrežavanje crkvenih ustanova u Srednjoj Europi; Razvijeni i kasni srednji vijek: Između Istoka i Zapada. Dinastički sukobi. Anžuvinci i centralizacija – Srednjoeuropski Commonwealth. Sigismund i srednjoeuropski prostor: političke ideje i heretički pokreti. Središnje vlasti i feudalna elita. Gospodarski sustavi. Gospodarske i društvene komunikacije. Habsburgovci kao svetorimski njemački carevi i Matija Korvin. Pojava "Turske opasnosti" i nova uloga Budima. Uloga srednjoeuropskih država u vrijeme Osmanskih osvajanja i preraspodjele političke moći u Europi. Ciklusi poremećaja: političko-prostorne i demografske promjene. Međuetnički dodiri: temelji suživota i netrpeljivosti – Židovi na marginama društava; Medievalna srednjoeuropska kulturna baština: Medievalni latinitet i humanistički latinizam univerzalna poveznica naroda Srednje Europe. Vitez, svećenik, hodočasnik, student i trgovac. – nositelji komunikacije Srednje Europe sa Zapadom i Istokom. Duhovnost srednjovjekovlja. Arhitektonska, likovna, glazbena i obrtnička umjetnost. Pokretnost srednjovjekovlja.</p>					
Način izvođenja nastave i usvajanje znanja (označiti masnim tiskom/boldom)					
Predavanja	Seminari i radionice	Vježbe	Samostalni zadaci	Multimedija i internet	
Obrazovanje na daljinu	Konzultacije	Laboratorij	Mentorski rad	Terenska nastava	

Komentari:

Nastavu nositelj kolegija izvodi na način da ima 2 sata tjedno u koja su uključena predavanja, multimedija i internet, a po 1 je sat tjedno angažiran u radu sa studentima putem konzultacija, mentorskog rada, te davanja smjernica u izvedbi seminarskih obveza i radionica. Od ponuđenih 5 cjelina "Sadržaja kolegija" tri će cjeline odraditi nositelj kolegija putem predavanja, a preostale dvije cjeline studenti kroz multimedije, internet, seminare i radionice.

Obveze studenata

Student ne smije više od dva puta neopravdano izostati sa predavanja. Ukoliko se dogodi veći broj izostanaka, student gubi pravo na potpis, te time gubi akademsku godinu.

Student mora ispunjavati obveze zadane tijekom nastave. Ukoliko se dogodi da student nije ispunio te obveze, te nije pripremio planirano gradivo za naredno predavanje, upisuje mu se neopravdani izostanak s nastave.

Ako student odabere seminarski zadatak (ne manje od 10 kartica), mora ga i uspješno dovršiti tijekom akademske godine, jer je uvjet za izlazak na usmeni ispit u svim ispitnim rokovima iz povijest Srednje Europe u srednjem vijeku.

Ispit je uvjet za pristup kandidata završnom ispitu.

Praćenje i ocjenjivanje studenata

(označiti masnim tiskom / boldom samo relevantne kategorije i umjesto nultih vrijednosti unijeti odgovarajuće bodovne vrijednosti tako da ukupan broj bodova u različitim izabranim kategorijama odgovara ukupnoj bodovnoj vrijednosti kolegija; u slučaju potrebe upotrijebiti prazne rubrike za dopune)

Pohađanje nastave 1	Aktivnost u nastavi 0,3	Seminarski rad 1 ili Ø	Eksperimentalni rad Ø
Pismeni ispit Ø	Usmeni ispit 0,5 ili 2,2	Esej Ø	Istraživanje 0,7 ili Ø
Projekt Ø	Kontinuirana provjera znanja 0,5	Referat Ø	Praktični rad Ø

Komentari:

1. Studenti će moći ostvariti tri četvrtine ocjene zahvaljujući vlastitim aktivnostima tijekom nastave (pohađanje nastave, aktivnost u nastavi, istraživanje i seminarski rad), dok će četvrtinu od ukupne bodovne vrijednosti kolegija ostvarivati na temelju pokazanog znanja tijekom redovitih provjera znanja i usmenog ispita. Za usmeni će ispit morati pripremiti gradivo s popisa "Obvezne literature".

2. Studenti će moći ostvariti trećinu ocjene zahvaljujući vlastitim aktivnostima tijekom nastave (pohađanje nastave i aktivnost u nastavi), dok će dvije trećine od ukupne bodovne vrijednosti kolegija ostvarivati na temelju pokazanog znanja tijekom redovitih provjera znanja i usmenog ispita. Za usmeni će ispit morati pripremiti gradivo s popisa "Obvezne literature" i jedan ili više naslova (sveukupno ne kraćih od 300 stranica) po vlastitom odabiru s popisa "Izborne literature" od kojih barem jedan mora biti na stranom jeziku.

Obvezna literatura

Miroslav Brandt, Srednjovjekovno doba povijesnog razvitka, Zagreb: ŠK, 1980. (poglavlja o Srednjoj Europi).

Peter Hanak, Povijest Mađarske, Zagreb: Barbat, 1995 (poglavlje o srednjem vijeku).

Jean-Francois Noel, Sveto Rimsko Carstvo, Zagreb: Barbat, 1998.

Peter Štih, Slovenska povijest do prosvjetiteljstva, Zagreb: MH, 2004 (poglavlja o srednjem vijeku).

Michal Tymowski, Kratka povijest Poljske, Zagreb: MH, 1999 (poglavlje o srednjem vijeku).

Erich Zöllner, Povijest Austrije, Zagreb: Barbat, 1997 (poglavlje o srednjem vijeku).

Izborna literatura

Anna Adamska – Marco Mostert (ur.), The Development of Literate Mentalities in East Central Europe, Turnhout: Brepols, 2004.

Magnus Backes – Regine Doelling, Rađanje Evrope, Rijeka: Otokar Keršovani, 1970.

János M. Bak, "Linguistic pluralism" in medieval Hungary, u: Anne J. Duggan (ur.), Queens and queenship in Medieval Europe, Woodbridge: Boydell Press, 1997., str. 223-233.

János M. Bak – Béla K. Király (ur.), From Hunyadi to Rakóczi. War and Society in Late Medieval and Early Modern Hungary, Brooklyn: Brooklyn College Press, 1982 (članci o srednjem vijeku).

Robert Bartlett, The Making of Europe: Conquest, Colonization and Cultural Change 950-1350, Princeton: Princeton University Press, 1994.

Jean Bérenger, *A History of the Habsburg Empire, 1273-1700*, London: Longman, 1994.

Istvan Bibó – Tibor Huszar – Jeno Szűcs, *Regije evropske povijesti*, Zagreb: Naprijed, 1995.

Marianna D. Birnbaum, *The Orb and the Pen: Janus Pannonius, Matthias Corvinus, and the Buda Court*, Budapest: Balassi, 1996.

Otto Brunner, *Land and Lordship: Structures of Governance in Medieval Austria*, prev. Howard Kaminsky – James van Horn Melton, Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1992.

Neven Budak, *Habsburzi i Hrvati*, Zagreb: Srednja Europa, 2003 (poglavlja o srednjem vijeku).

Francis Conte, *Sloveni. Nastanak i razvoj slovenskih civilizacija u Evropi (VI-XIII vek)*, I-II, Beograd: Filip Višnjić, 1989.

Siegfried De Rachelwitz – Josef Riedmann (ur.), *Comunicazione e mobilità nel Medioevo: incontri fra il Sud e il Centro dell'Europa, secoli 11.-14.*, prev. Cristina Belloni, Bologna: Il Mulino, 1997.

Pál Engel, *The Realm of St. Stephen. A History of Medieval Hungary, 895–1526*, London – New York: I. B. Tauris Publishers, 2001.

Guenter P. Fehring, *Arheologija Srednjeg vijeka (arheologija feudalnog razdoblja u Njemačkoj): uvod*, Zagreb: Scarabeus, 2004.

Antoni Gašiorowski (ed.), *The Polish Nobility in the Middle Ages; Anthologies*, Polish Historical Library, no. 5, Wrocław et al.: Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1984.

Karl Hampe, *Germany under the Salian and Hohenstaufen Emperors*, Totowa: Rowman and Littlefield, 1973.

Historija naroda Jugoslavije I, Zagreb: ŠK, 1953 (sve osim poglavlja I, II, VI, XI-XIII).

Norman Housley, *The Later Crusades: From Lyons to Alcazar 1274-1580*, Oxford - New York, Oxford University Press, 1995 (poglavlja o srednjoeuropskim regijama).

Halil Inalcik, *Osmansko Carstvo: Klasično doba 1300.-1600.*, Zagreb: Srednja Europa, 2002.

Gábor Klaniczay, *Holy Rulers and Blessed Princesses: Dynastic Cults in Medieval Central Europe*, Cambridge: Cambridge University Press, 2002.

Jovan Kovačević, *Avarski kaganat*, Beograd : Srpska književna zadruga, 1977.

Roberto Lopez, *Rađanje Evrope. Stoljeća V-XIV*, Zagreb: ŠK, 1978.

Josef Macek (ur.), *Sigismund von Luxemburg, Kaiser und König in Mitteleuropa 1387-1437, Studien zu den Luxemburgern und ihrer Zeit, Bd. 5*, Warendorf: Fahlbusch, 1994.

Robert Magocsi, *Historical Atlas of Central Europe from the Early Fifth Century to the Present*, London: Times & Hudson, 2002.

Henri Pirenne, *Povijest Evrope od seobe naroda do XVI st.*, Zagreb: Kultura, 1956.

Jan M. Piskorski, *Historiographical Approaches to Medieval Colonization of East Central Europe*, Boulder, Colo.: East European Monographs, 2002.

Goetz Pochat – Brigitte Wagner (ur.), *Internationale Gotik in Mitteleuropa*, Graz: Akademische Druck- u. Verlagsanstalt, 1990.

Walter Pohl, *Die Awaren: Ein Steppenvolk in Mitteleuropa 576-822 n. Chr.*, München: Beck, 1988.

Ivica Prlender, *Sporazum u Tati 1426. godine i Žigmundovi obrambeni sustavi*, *Historijski zbornik*, god. XLIV, 1991, str. 23-41.

Herbert Schutz, *The Carolingians in Central Europe, Their History, Arts, and Architecture: Cultural History of Central Europe, 750-900*, Boston, MA: Brill, 2004.

Jean W. Sedlar, *East Central Europe in the Middle Ages, 1000-1500*, Seattle – London: University of Washington Press, 1994.

František Šmahel, *Die hussitische Revolution*, Hannover: Hahnsche Buchhandlung, 2002.

Herwig Wolfram – Walter Pohl, *Probleme der Geschichte Oesterreichs und ihrer Darstellung*, Beč: Verlag der Oesterreichischen Akademie der Wissenschaften, 1991.